

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Oikaisuvaatimusohjeen sisällyttäminen laskuun parantaa sinänsä asiakkaan oikeusturvaa. Säännös edellyttää terveydenhuollon tietojärjestelmien ja laskupohjien kehittämistä. Säännös tulee todennäköisesti lisäämään oikaisuvaatimusten määrää ja siten hallinnollista työtä.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Ei lausuttavaa.

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Käyttämättä ja peruuttamatta jätetyt vastaanottoajat aiheuttavat tehottomuutta ja lisäävät turhia kustannuksia. Esitys on kannatettava. Maksun periminen käyttämättä jätetystä palvelusta edistää resurssien ja palvelujen tarkoituksenmukaista käyttöä.

5 § Maksuttomat terveyspalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Esitys edistää hallitusohjelman tavoitteita: hoidon esteiden poistamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon painopisteen siirtämistä perustason palveluihin ja ennaltaehkäisevään toimintaan.

Maksuttomien palvelujen lisääminen lisää todennäköisesti myös näiden palvelujen käyttöä ja kysyntää.

Maksuttomien palvelujen lisääminen (mm. hoitajavastaanoton maksuttomuus) heikentää merkittävästi kuntien tulopohjaa ja toimintaedellytyksiä. Asiakasmaksutulojen pienentyminen tulee korvata kunnille täysimääräisesti peruspalvelujen valtionosuuksina lain voimaantulosta alkaen.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Maksukaton laajentaminen vähentää merkittävästi kuntien asiakasmaksutuloja. Ne tulee korvata kunnille täysimääräisesti peruspalvelujen valtionosuuksina lain voimaantulosta alkaen.

Maksukaton täyttymisen seurantavelvollisuuden säilyminen jatkossakin asiakkaalla on kannatettavaa, sillä maksukaton täyttymisen seuranta ei ole mahdollista olemassa olevilla tietojärjestelmillä.

Esityksen mukaan kunta saisi kerätä välttämättömiä tietoja asiakkaan maksukaton täyttymisen seuraamiseksi. Tämä sujuvoittaa toimintaa. Asiakas saa nopeammin päätöksen maksukaton täyttymisestä, kun tietojen keräämiseen ei tarvitse joka kerta pyytää erikseen palvelun käyttäjän suostumusta.

7 b § *Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär*

Ei lausuttavaa.

7 c § *Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård*

Esitys selkeyttää ja yhdenmukaistaa kuntien käytäntöjä maksuperusteiden ja vähimmäiskäyttörajan määrittelyssä.

Maksuperusteiden muutokset vähentävät merkittävästi asiakasmaksutuloja. Tulojen menetykset tulee korvata kunnille täysimääräisesti peruspalvelujen valtionosuuksina lain voimaantulosta alkaen.

10 b § *Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård*

Ei lausuttavaa.

10 c § *Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård*

Ei lausuttavaa.

10 d § *Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård*

Esitys lääkekustannusten huomioimisesta asiakasmaksua vähentävänä, on kannatettava asiakkaan näkökulmasta. Tämä lisää todennäköisesti kuntien kustannuksia ja hallinnollista työtä.

10 e § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Koska asiakasmaksun määräytyminen muuttuisi täysin, tulee olemaan vaikea arvioida muutoksen vaikutuksia asiakkaan tilanteeseen ja kunnan talouteen.

Ehdotettu maksuprosentin muuttuminen tunneittain lisää merkittävästi kuntien työmäärää, koska tuntimäärien muuttuessa asiakassuunnitelmat on aina tarkistettava ja tehtävä uudet päätökset palveluista ja asiakasmaksuista.

10 f § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Ei lausuttavaa.

10 g § *Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Ei lausuttavaa.

10 h § *Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice*

Ei lausuttavaa.

10 i § *Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog*

Ei lausuttavaa.

10 j § *Maksun määrääminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift*

Ei lausuttavaa.

10 k § *Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften*

Ei lausuttavaa.

11 § *Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift*

Ehdotettu esitys velvoittaa jo asiakasmaksua määrättäessä arvioimaan asiakkaan toimeentulon edellytyksiä. Asiakasmaksujen alentamista ja perimättä jättämistä koskevien päätösten määrän voi siten kasvaa. Tämä vähentää kuntien asiakasmaksutuloja.

13 § *Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland*

Ei lausuttavaa.

14 § *Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen*

Ei lausuttavaa.

14 a § *Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar*

Ei lausuttavaa.

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

Ei lausuttavaa.

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

Esityksen sisältämät muutokset yhdenmukaistavat kuntien käytäntöjä asiakasmaksujen määrittelyssä ja perinnässä ja parantavat asiakkaiden oikeuksia, mutta lisäävät kuntien työtä ja menoja sekä vähentävät tuloja. Muutoksien aiheuttamat kustannukset ja tulonmenetykset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

Lain voimaantulon aikataulu ei ole realistinen. Lain voimaantulo aiheuttaa merkittäviä käytännön muutoksia toiminnassa, esim. asiakastieto- ja laskutusjärjestelmissä ja laskutuksessa. Muutokset edellyttävät myös mm. henkilöstön koulutusta ja ohjeiden laatimista.

Varonen Soili
Valkeakosken sosiaali- ja terveyskeskus